

PÍSEMNÁ MATURITNÍ ZKOUŠKA Z ČESKÉHO JAZYKA A LITERATURY (kritéria hodnocení)

Písemnou práci z českého jazyka a literatury se rozumí vytvoření souvislého textu, jehož minimální rozsah je 250 slov. Písemná práce trvá 110 minut včetně času na volbu zadání. Při konání písemné práce má žák možnost použít Pravidla českého pravopisu.

Pro písemnou práci ředitelka školy stanoví 4 zadání, která se žákům zpřístupní bezprostředně před zahájením zkoušky. Po zahájení zkoušky si žák 1 zadání zvolí. Zadání písemné práce obsahuje název zadání, způsob zpracování zadání a popřípadě výchozí text k zadání.

Zadání písemné práce jsou stejná pro všechny žáky všech oborů vzdělání zakončených maturitní zkouškou. Písemnou práci konají žáci všech oborů **ve stejný den a čas**.

Při konání písemné práce z českého jazyka a literatury každý žák sedí v samostatné lavici.

Zadání a témata určí vyučující českého jazyka a literatury a odevzdají je ředitelce školy do předem stanoveného termínu. Každé téma bude zpracováno jako jeden slohový útvar. Slohové útvary a témata se každý rok obměňují.

Dílčí zkouška konaná formou písemné práce ze zkušebního předmětu Český jazyk a literatura je hodnocena podle tří základních kritérií, resp. šesti dílčích kritérií:

1. Vytvoření textu podle zadaných kritérií

1A téma, obsah

1B komunikační situace, slohový útvar

2. Funkční užití jazykových prostředků

2A pravopis, tvarosloví a slovtvorba

2B lexikum

3. Syntaktická a kompoziční výstavba

textu 3A větná syntax, textová koheze

3B nadvětná syntax, koherence textu

Každé z těchto dílčích kritérií je hodnoceno body na škále 0 – 1 – 2 – 3 – 4 – 5. Maximální dosažitelný počet bodů za celou dílčí zkoušku je tedy 30.

V případě, kdy je písemná práce v dílčím kritériu 1A nebo v dílčím kritériu 1B (Vytvoření textu podle zadaných kritérií) **hodnocena počtem bodů „0“**, podle dalších kritérií se již nehodnotí a výsledný počet bodů za písemnou práci je roven „0“. Závazně se hodnotí 0 body, pokud text splňuje alespoň jednu z těchto charakteristik:

- **písemná práce nespĺňuje požadavky na dílčí kritérium 1A:** text se prokazatelně nevztahuje k zadanému tématu, reflektuje zcela jiné téma;
- **písemná práce nespĺňuje požadavky na dílčí kritérium 1B:** text prokazatelně nevykazuje charakteristiky zadaného útvaru a reaguje na jiné vymezení komunikační situace;
- **písemná práce nespĺňuje požadavky na stanovený minimální rozsah:** text nespĺňuje požadovaný rozsah slov (tj. 250 slov), a to ani v rámci stanovené tolerance (minus 50 slov).

	0	1	2	3	4	5
1A	<ul style="list-style-type: none"> Text se nevztahuje k zadanému tématu. 	<ul style="list-style-type: none"> Text se od zadaného tématu podstatně odlišuje a/nebo je téma zpracováno povrchně. 	<ul style="list-style-type: none"> Text v zásadě odpovídá zadanému tématu a zároveň je téma zpracováno funkčně. 	<ul style="list-style-type: none"> Text v zásadě odpovídá zadanému tématu a zároveň je téma zpracováno funkčně. 	<ul style="list-style-type: none"> Text odpovídá zadanému tématu a zároveň je téma zpracováno funkčně. 	<ul style="list-style-type: none"> Text plně odpovídá zadanému tématu a zároveň je téma zpracováno plně funkčně.
1B	<ul style="list-style-type: none"> Text prokazatelně nevykazuje charakteristiky zadaného útvaru a teprve na jeho vymezení/ komunikaci situaci. 	<ul style="list-style-type: none"> Text vykazuje značné nedostatky vzhledem k zadané komunikační situaci a zadanému útvoru. 	<ul style="list-style-type: none"> Text vykazuje nedostatky vzhledem k zadané komunikační situaci a zadanému útvoru. 	<ul style="list-style-type: none"> Text v zásadě odpovídá zadané komunikační situaci a zadanému útvoru. 	<ul style="list-style-type: none"> Text odpovídá zadané komunikační situaci a zadanému útvoru. 	<ul style="list-style-type: none"> Text plně odpovídá zadané komunikační situaci a zadanému útvoru.
2A	<ul style="list-style-type: none"> Pravopisné a tvaroslovné chyby se vyskytují ve větší míře (10 a více chyb) Chyby mají vliv na čtenářský komfort adresáta. 	<ul style="list-style-type: none"> Pravopisné a tvaroslovné chyby se vyskytují často (6-7 chyb). Některé chyby mají vliv na čtenářský komfort adresáta. 	<ul style="list-style-type: none"> Pravopisné a tvaroslovné chyby se objevují jen občas (2-3 chyby). Chyby v zásadě nemají vliv na čtenářský komfort adresáta. 	<ul style="list-style-type: none"> Pravopisné a tvaroslovné chyby se objevují jen občas (2-3 chyby). Chyby v zásadě nemají vliv na čtenářský komfort adresáta. 	<ul style="list-style-type: none"> Pravopisné a tvaroslovné chyby se objevují jen občas (2-3 chyby). Chyby v zásadě nemají vliv na čtenářský komfort adresáta. 	<ul style="list-style-type: none"> Pravopisné a tvaroslovné chyby se téměř nevyskytují (0-1 chyba). Přisapné chyby nemají vliv na čtenářský komfort adresáta.
2B	<ul style="list-style-type: none"> Slovní zásoba je nevhodně bohatá až primitivní. V textu se vyskytují ve vysoké míře výrazy, které jsou nevhodně volené vzhledem k označované skutečnosti. Volba slov a slovních spojení zásadně narušuje porozumění textu. 	<ul style="list-style-type: none"> Slovní zásoba je spíše chudá. V textu se často vyskytují výrazy, které jsou nevhodně volené vzhledem k označované skutečnosti. Volba slov a slovních spojení občas narušuje porozumění textu. 	<ul style="list-style-type: none"> Slovní zásoba je vzhledem ke zvolenému zadání postačující, ale nikoli potřebně bohatá. V textu se jen občas vyskytují výrazy, které jsou nevhodně volené vzhledem k označované skutečnosti. Volba slov a slovních spojení v zásadě narušuje porozumění textu. 	<ul style="list-style-type: none"> Slovní zásoba je spíše bohatá, rozmanitě ležšími prostředky jsou téměř vždy funkční. V textu se jen občas vyskytují výrazy, které jsou nevhodně volené vzhledem k označované skutečnosti. Volba slov a slovních spojení narušuje porozumění textu. 	<ul style="list-style-type: none"> Slovní zásoba je spíše bohatá, rozmanitě ležšími prostředky jsou téměř vždy funkční. V textu se jen občas vyskytují výrazy, které jsou nevhodně volené vzhledem k označované skutečnosti. Volba slov a slovních spojení narušuje porozumění textu. 	<ul style="list-style-type: none"> Slovní zásoba je bohatá, rozmanitě ležšími prostředky jsou plně funkční. V textu se nevyskytují výrazy, které jsou nevhodně volené vzhledem k označované skutečnosti. Volba slov a slovních spojení narušuje porozumění textu.
3A	<ul style="list-style-type: none"> Výstavba větných celků je nepochopitelně jednoduchá, nebo je ve větší míře přetížena. Nemotivované odchýlení od pravidelné větné stavby se v textu vyskytují ve větší míře. Nedostatků mají vliv na čtenářský komfort adresáta. 	<ul style="list-style-type: none"> Výstavba větných celků je jednoduchá, nebo přetížena. Nemotivované odchýlení od pravidelné větné stavby se v textu vyskytují občas. Nedostatků mají občas vliv na čtenářský komfort adresáta. 	<ul style="list-style-type: none"> Výstavba větných celků je v zásadě promyšlená a syntaktické prostředky jsou vzhledem ke komunikační situaci v zásadě funkční. Málokdy se objevují nemotivované odchýlení od pravidelné větné stavby. Nedostatků mají málokdy vliv na čtenářský komfort adresáta. 	<ul style="list-style-type: none"> Výstavba větných celků je promyšlená a syntaktické prostředky jsou vzhledem ke komunikační situaci téměř vždy funkční. Nemotivované odchýlení od pravidelné větné stavby se v textu vyskytují jen občas. Nedostatků nemají vliv na čtenářský komfort adresáta. 	<ul style="list-style-type: none"> Výstavba větných celků je promyšlená a syntaktické prostředky jsou vzhledem ke komunikační situaci plně funkční. Nemotivované odchýlení od pravidelné větné stavby se v textu vyskytují jen občas. Nedostatků nemají vliv na čtenářský komfort adresáta. 	<ul style="list-style-type: none"> Výstavba větných celků je promyšlená a syntaktické prostředky jsou vzhledem ke komunikační situaci plně funkční. Nemotivované odchýlení od pravidelné větné stavby se v textu nevyskytují. Čtenářský komfort adresáta není narušen.
3B	<ul style="list-style-type: none"> Text je nepouřádný a chaotický. Členění textu je nesložité. Text je argumentačně nezvídenný. Adresář musí vynaložit větší úsilí, aby se v textu zorientoval, nebo se v textu neorientuje vůbec. 	<ul style="list-style-type: none"> Kompozice textu je spíše nahodilá. V členění textu se často vyskytují nedostatky. Argumentace je občas nerozumitelná. Organizace textu má vliv na čtenářský komfort adresáta. 	<ul style="list-style-type: none"> Kompozice textu je v zásadě vypořádaná. Text je až na malé nedostatky vhodně členěn a logicky uspořádan. Argumentace je v zásadě srozumitelná. Organizace textu v zásadě nemá vliv na čtenářský komfort adresáta. 	<ul style="list-style-type: none"> Kompozice textu je v zásadě vypořádaná. Text je vhodně členěn a logicky uspořádan. Argumentace je srozumitelná. Organizace textu nemá vliv na čtenářský komfort adresáta. 	<ul style="list-style-type: none"> Kompozice textu je promyšlená a vypořádaná. Text je vhodně členěn a logicky uspořádan. Argumentace je velmi výpětlá. Organizace textu nemá vliv na čtenářský komfort adresáta. 	<ul style="list-style-type: none"> Kompozice textu je precizní. Text je vhodně členěn a logicky uspořádan. Argumentace je velmi výpětlá. Organizace textu nemá vliv na čtenářský komfort adresáta.

**ÚSTNÍ ZKOUŠKA Z ČESKÉHO JAZYKA
A LITERATURY
(kritéria hodnocení)**

Specifikace zkoušky základní přehled	
ČAS	15 minut příprava, 15 minut zkouška
ZKUŠEBNÍ DOKUMENTACE	hlavičkový tiskopis školy pro přípravu, záznam o hodnocení ústní zkoušky
POVOLENÉ POMŮCKY	pracovní list, psací potřeby
STRUKTURA A FORMÁT ZKOUŠKY	3 části (analýza uměleckého textu, charakteristika literárněhistorického kontextu, analýza neuměleckého textu) dělené do 7 oblastí hodnocení; řízený rozhovor s využitím pracovního listu
ZADÁNÍ	losování 1 pracovního listu ze seznamu 20 literárních děl
TERMÍN ODEVZDÁNÍ ŽÁKOVSKÉHO SEZNAMU LITERÁRNÍCH DĚL	31. března (jarní zkušební období), 30. června (podzimní zkušební období)
HODNOCENÍ	dva vyučující předmětu český jazyk a literatura, způsob hodnocení dle stanovených kritérií
HRANICE ÚSPĚŠNOSTI	44%, tj. minimálně 13 bodů z maximálních 28 bodů

Cíl ústní zkoušky

Cílem ústní zkoušky z českého jazyka a literatury je, **aby žák prokázal praktické komunikační dovednosti, dále aby přiměřeně analyzoval a interpretoval umělecký i neumělecký text, a to s využitím vědomostí a dovedností získaných v průběhu vzdělávání.**

Kritéria pro výběr maturitních zadání k ústní zkoušce

Žák odevzdá ředitelce školy seznam **20 literárních děl** sestavený na základě **kritérií pro výběr maturitních zadání k ústní zkoušce**. Žákův seznam je zároveň seznamem jeho maturitních zadání, resp. seznamem pracovních listů, z nichž si žák před zkouškou losuje jeden. Pracovní list dostává žák až po vylosování zadání, ústní zkoušku koná s pracovním listem. V průběhu ústní zkoušky není žákovi dovoleno používat žádné pomůcky kromě pracovního listu a psacích potřeb.

Seznam literárních děl, z něhož žák vybírá, sestavuje škola. Pro školní seznam literárních děl platí tato pravidla:

- minimální celkový počet nabízených literárních děl je 60, horní hranice není stanovena;
- za literární dílo je považováno komplexní dílo, nikoli jeho část (*např. Karel Jaromír Erben: Kytice, nikoli Karel Jaromír Erben: Polednice*);
- u literárního díla ze světové literatury je specifikováno vydání.

Kritéria pro výběr maturitních zadání k ústní zkoušce ze školního seznamu literárních děl		
Žák vybírá 20 literárních děl	Světová a česká literatura do konce 18. století	min. 2 literární díla
	Světová a česká literatura 19. století	min. 3 literární díla
	Světová literatura 20. a 21. století	min. 4 literární díla
	Česká literatura 20. a 21. století	min. 5 literárních děl

Podmínky pro výběr: minimálně dvěma literárními díly musí být v seznamu zastoupena próza, poezie, drama; seznam může obsahovat maximálně dvě díla od jednoho autora.

Školní seznam četby zveřejní ředitelka školy do 30. září školního roku, v němž se maturitní zkouška koná. Žák odevzdá vlastní seznam literárních děl ředitelce školy nebo jí pověřené osobě do 31. března školního roku, v němž se maturitní zkouška koná, pro jarní zkušební období a do 30. června školního roku, v němž se maturitní zkouška koná, pro podzimní zkušební období.

Neodevzdá-li žák do 31. března, resp. do 30. června vlastní seznam literárních děl, losuje si u zkoušky z pracovních listů ke všem dílům uvedených ve školním seznamu literárních děl.

Průběh a struktura zkoušky

Po vylosování čísla maturitního zadání z vlastního žákovského seznamu literárních děl dostává žák od zkušební maturitní komise pracovní list, následuje **15 minutová příprava**. Vlastní ústní **zkouška trvá maximálně 15 minut**. V jednom dni nelze losovat dvakrát pracovní list ke stejnému literárnímu dílu – literární dílo, které již bylo vylosováno, je pro daný maturitní den vyřazeno.

Vzhledem k zadání zkoušky, kterým je literární dílo, jsou analýze uměleckého textu a charakteristice literárněhistorického kontextu zpravidla věnovány 2/3 celkové časové dotace (orientačně tedy 10 minut) a analýze neuměleckého textu 1/3 celkové časové dotace (orientačně tedy 5 minut).

Pracovní list obsahuje výňatek z uměleckého textu (tj. z vylosovaného literárního díla) a výňatek z neuměleckého textu. Dále má žák k dispozici strukturu zkoušky. **Struktura zkoušky se skládá** z analýzy uměleckého textu, charakteristiky literárněhistorického kontextu a analýzy neuměleckého textu.

Ústní zkouška se uskutečňuje formou **řízeného rozhovoru** s využitím pracovního listu obsahujícího úryvek nebo úryvky z konkrétního literárního díla. Součástí pracovního listu je i zadání ověřující znalosti a dovednosti žáka vztahující se k učivu o jazyce a slohu (analýza neuměleckého textu).

Hodnocení ústní zkoušky

Kritérium	Ověřované vědomosti a dovednosti	Bodová škála
ANALÝZA UMĚLECKÉHO TEXTU	I. část <ul style="list-style-type: none"> • zasazení výňatku do kontextu díla • téma a motiv • časoprostor • kompoziční výstavba • literární druh a žánr 	0 – 4 body
	II. část <ul style="list-style-type: none"> • vypravěč / lyrický subjekt • postava • vyprávěcí způsoby • typy promluv • veršová výstavba 	0 – 4 body
	III. část <ul style="list-style-type: none"> • jazykové prostředky a jejich funkce ve výňatku • tropy a figury a jejich funkce ve výňatku 	0 – 4 body
LITERÁRNĚHISTORICKÝ KONTEXT	<ul style="list-style-type: none"> • kontext autorovy tvorby • literární / obecně kulturní kontext 	0 – 4 body
ANALÝZA NEUMĚLECKÉHO TEXTU	I. část <ul style="list-style-type: none"> • hlavní myšlenka textu • podstatné a nepodstatné informace • různé možné způsoby čtení a interpretace textu • domněnky a fakta • komunikační situace (např. účel, adresát) 	0 – 4 body
	II. část <ul style="list-style-type: none"> • funkční styl • slohový postup • slohový útvar • kompoziční výstavba textu • jazykové prostředky a jejich funkce v textu 	0 – 4 body
VÝPOVĚĎ V SOULADU S JAZYKOVÝMI NORMAMI A SE ZÁSADAMI JAZYKOVÉ KULTURY		0 – 4 body
Maximální počet bodů za ústní zkoušku:		28 bodů

Hodnocení ústní zkoušky zajišťují **dvě vyučující předmětu český jazyk a literatura: zkoušející** (zpravidla vyučující předmětu český jazyk a literatura v dané maturitní třídě) a **přisedící** (další vyučující předmětu český jazyk a literatura).

Hodnotitelé ústní zkoušky vycházejí při hodnocení z **bodové škály k hodnocení ústní zkoušky z českého jazyka a literatury**, která specifikuje kritéria hodnocení ve výše uvedené tabulce.

CELKOVÉ HODNOCENÍ Z ČESKÉHO JAZYKA A LITERATURY 2022/2023

	Váha	Max. počet bodů	Přepočtené body	Minimální hranice úspěšnosti	Přepočtené body
Písemná práce	40 %	30	12	12	4,8
Ústní zkouška	60 %	28	16,8	13	7,8
Celkem		58	28,8	25	12,6

Výsledné hodnocení				
výborný	chvalitebný	dobrý	dostatečný	nedostatečný
28,8 - 25 bodů	24,9 - 21 bodů	20,9 - 17 bodů	16,9 - 12,6 bodů	12,5 - 0 bodů